

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
คำถามการวิจัย	6
ความมุ่งหมายของการวิจัย	6
สมมติฐานการวิจัย.....	6
ความสำคัญของการวิจัย	6
ขอบเขตของการวิจัย	7
กรอบแนวคิดการวิจัย	9
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	10
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	15
ตอนที่ 1 แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับสมรรถนะองค์การ	16
ความเป็นมาของสมรรถนะ.....	16
ความหมายของสมรรถนะ.....	19
ประเภทของสมรรถนะ.....	23
สมรรถนะองค์การ.....	27
สมรรถนะองค์การที่เป็นสถานศึกษา.....	29
องค์ประกอบของสมรรถนะองค์การของสถานศึกษา.....	37
ตอนที่ 2 แนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อสมรรถนะสถานศึกษา	53
ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อสมรรถนะองค์การ.....	53
เส้นทางอิทธิพลของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อสมรรถนะองค์การ ของสถานศึกษา.....	65

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ตอนที่ 3 แนวคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบของปัจจัยที่ส่งผลต่อ	
สมรรถนะสถานศึกษา.....	80
ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง.....	80
วัฒนธรรมองค์การ	96
บรรยากาศองค์การ.....	122
ความผูกพันต่อองค์การ.....	135
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	152
การวิจัยระยะที่หนึ่ง : การกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย	152
การวิจัยระยะที่สอง ; การตรวจสอบสมมติฐานการวิจัย	154
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	154
ตัวแปรที่ศึกษา	160
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	160
การเก็บรวบรวมข้อมูล	163
การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	163
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	168
ผลการพัฒนารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อ	
สมรรถนะสถานศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สังกัด	
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน	172
ผลการพัฒนารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผล	
ต่อสมรรถนะสถานศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สังกัด	
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จากการ	
วิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	172

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ผลการพัฒนารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อสมรรถนะสถานศึกษาของสถานศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ.....	173
ผลการพัฒนารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อสมรรถนะสถานศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จากการศึกษาบริบทจริง	173
สรุปผลการพัฒนารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อสมรรถนะสถานศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน	174
ผลการตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างของรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อสมรรถนะสถานศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์	181
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง	181
ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความแปรปรวน และความโค้งของตัวแปรสังเกตได้	183
ผลการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้	184
ผลการวิเคราะห์รูปแบบการวัดตัวแปรแฝงภายนอก และรูปแบบการวัดตัวแปรแฝงภายใน	186

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
	ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นตรง และการวิเคราะห์ค่าอิทธิพล..... 197
	ผลการวิเคราะห์อิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อม และอิทธิพลรวมของปัจจัยที่ส่งผลต่อสมรรถนะสถานศึกษา ของสถานศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน..... 203
5	สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ 209
	สรุปผลการวิจัย 212
	ผลการพัฒนารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัย ที่ส่งผลต่อสมรรถนะสถานศึกษาของสถานศึกษาในภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน..... 212
	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง..... 212
	ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความแปร และความถี่ของตัวแปรสังเกตได้..... 213
	ผลการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง ตัวแปรสังเกตได้ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อสมรรถนะ สถานศึกษา..... 214
	ผลการวิเคราะห์รูปแบบการวัดตัวแปรแฝงภายนอก และรูปแบบการวัดตัวแปรแฝงภายใน ซึ่งใช้หลักการ วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน..... 214
	ผลการตรวจสอบรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัย ที่ส่งผลต่อสมรรถนะสถานศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน..... 217

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ผลการตรวจสอบขนาดอิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อม และอิทธิพลรวมของตัวแปรของปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อสมรรถนะ สถานศึกษา	218
การอภิปรายผล	220
ข้อเสนอแนะการวิจัย	232
ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลวิจัยไปใช้	232
ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป	233
บรรณานุกรม.....	235
ภาคผนวก	258
ภาคผนวก ก หนังสือขอความอนุเคราะห์ในการดำเนินการวิจัย	259
ภาคผนวก ข รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้เชี่ยวชาญ	277
ภาคผนวก ค เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	280
ภาคผนวก ง ค่าอำนาจจำแนกรายข้อและรายด้าน และค่าความเชื่อมั่น...	316
ภาคผนวก จ ผลการวิเคราะห์รูปแบบปัจจัยเชิงสาเหตุของปัจจัย ที่ส่งผลกระทบต่อสมรรถนะสถานศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้โปรแกรม LISREL for Windows.....	330
ภาคผนวก ฉ ประวัติย่อของผู้วิจัย	367

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 ตารางสังเคราะห์องค์ประกอบของสมรรถนะองค์การของสถานศึกษา.....	41
2 องค์ประกอบนิยามศัพท์เฉพาะและตัวบ่งชี้สมรรถนะองค์การ ด้านคุณภาพบุคคล.....	45
3 องค์ประกอบ นิยามศัพท์เฉพาะและตัวบ่งชี้สมรรถนะองค์การด้าน ระบบการทำงาน	47
4 องค์ประกอบ นิยามศัพท์เฉพาะและตัวบ่งชี้สมรรถนะองค์การด้าน กลยุทธ์.....	49
5 องค์ประกอบ นิยามศัพท์เฉพาะและตัวบ่งชี้สมรรถนะองค์การด้าน เทคโนโลยีสารสนเทศ	52
6 สังเคราะห์ปัจจัยที่อิทธิพลต่อสมรรถนะองค์การของสถานศึกษา.....	62
7 สังเคราะห์ความสัมพันธ์ปัจจัยภายนอก (ภาวะผู้นำ) ที่มีอิทธิพลต่อ ปัจจัยภายใน (วัฒนธรรมองค์การ บรรยากาศองค์การ ความผูกพันต่อองค์การ และสมรรถนะสถานศึกษา).....	67
8 สังเคราะห์ความสัมพันธ์ปัจจัยภายใน (วัฒนธรรมองค์การ) ที่มีอิทธิพลต่อปัจจัยภายใน (ความผูกพันต่อองค์การ บรรยากาศองค์การ สมรรถนะองค์การ)	73
9 สังเคราะห์ความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นของปัจจัยภายใน (บรรยากาศองค์การ) มีอิทธิพลต่อปัจจัยภายใน (ความผูกพันต่อ องค์การ และสมรรถนะองค์การ)	77
10 สังเคราะห์ความสัมพันธ์ของปัจจัยภายใน (ความผูกพันต่อองค์การ) ที่มีอิทธิพลต่อปัจจัยภายใน (สมรรถนะองค์การ)	79
11 ตารางสังเคราะห์ปัจจัยภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง	86
12 ตัวแปรสังเกตได้ นิยามศัพท์เฉพาะและตัวบ่งชี้สมรรถนะผู้นำ การเปลี่ยนแปลงด้านแรงดลใจ	90

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
13 ตัวแปรสังเกตได้ นิยามศัพท์เฉพาะและตัวบ่งชี้สมรรถนะผู้นำ การเปลี่ยนแปลงด้านการสร้างศรัทธา.....	92
14 ตัวแปรสังเกตได้ นิยามศัพท์เฉพาะและตัวบ่งชี้สมรรถนะผู้นำ การเปลี่ยนแปลงด้านความสำเร็จ	94
15 ตัวแปรสังเกตได้ นิยามศัพท์เฉพาะและตัวบ่งชี้สมรรถนะผู้นำ การเปลี่ยนแปลงด้านวิสัยทัศน์	96
16 ตารางสังเคราะห์ปัจจัยวัฒนธรรมองค์การ	106
17 ตัวแปรสังเกตได้ นิยามศัพท์เฉพาะและตัวบ่งชี้วัฒนธรรมองค์การ ด้านการตัดสินใจ	110
18 ตัวแปรสังเกตได้ นิยามศัพท์เฉพาะและตัวบ่งชี้วัฒนธรรมองค์การ ด้านความมีคุณภาพ.....	113
19 ตัวแปรสังเกตได้ นิยามศัพท์เฉพาะและตัวบ่งชี้วัฒนธรรมองค์การ ด้านการปรับตัวเพื่อการเปลี่ยนแปลง	117
20 ตัวแปรสังเกตได้ นิยามศัพท์เฉพาะและตัวบ่งชี้วัฒนธรรมองค์การ ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม.....	120
21 การสังเคราะห์ปัจจัยบรรยากาศองค์การ	125
22 ตัวแปรสังเกตได้ นิยามศัพท์เฉพาะและตัวบ่งชี้บรรยากาศองค์การ ด้านความสัมพันธ์ของบุคลากร.....	129
23 ตัวแปรสังเกตได้ นิยามศัพท์เฉพาะและตัวบ่งชี้บรรยากาศองค์การ ด้านสภาพแวดล้อมองค์การ	134
24 ตัวแปรสังเกตได้ นิยามศัพท์เฉพาะและตัวบ่งชี้บรรยากาศองค์การ ด้านโครงสร้างองค์การ	134
25 ตัวแปรในปัจจัยความผูกพันต่อองค์การ.....	138

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง		หน้า
26	ตัวแปรสังเกตได้ นิยามศัพท์เฉพาะและตัวบ่งชี้สมรรถนะความผูกพัน ต่อองค์การ ด้านเป้าหมาย ค่านิยมร่วม	141
27	ตัวแปรสังเกตได้ นิยามศัพท์เฉพาะและตัวบ่งชี้สมรรถนะความผูกพัน ต่อองค์การ ด้านอุทิศตนต่อองค์การ	142
28	ตัวแปรสังเกตได้ นิยามศัพท์เฉพาะและตัวบ่งชี้สมรรถนะความผูกพัน ต่อองค์การ ด้านปรารถนาเป็นสมาชิกขององค์การ	143
29	แสดงจำนวนประชากรผู้บริหารและครูผู้สอน ในเขตภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ จำแนกตามจังหวัด และสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา.....	156
30	แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของผู้บริหารและครูผู้สอน ที่ได้จากการสุ่ม จำแนกตามจังหวัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และโรงเรียน	159
31	ค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม.....	162
32	เกณฑ์ที่ใช้ในการตรวจสอบความสอดคล้องของรูปแบบ.....	165
33	สรุประยะของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย ผู้ให้ข้อมูล ระยะเวลา ที่ดำเนินการ และผลที่ได้รับ	167
34	สรุปผลการวิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัย และสมรรถนะสถานศึกษา เทียบกับผลการศึกษาจากบริบทจริง	175
35	ข้อมูลพื้นฐานแสดงสถานภาพของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม.....	182
36	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความเบ้และความโด่ง ของตัวแปรสังเกตได้	184
37	เมทริกซ์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้	185
38	ผลการตรวจสอบความตรงของรูปแบบการวัดตัวแปรแฝงภายนอก ด้วยข้อมูลเชิงประจักษ์	187

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
39 ผลการตรวจสอบความตรงของรูปแบบการวัดตัวแปรแฝงภายใน ด้วยข้อมูลเชิงประจักษ์ ตัวแปรแฝงวัฒนธรรมองค์การ	189
40 ผลการตรวจสอบความตรงของรูปแบบการวัดตัวแปรแฝงภายใน ด้วยข้อมูลเชิงประจักษ์ ตัวแปรแฝงบรรยากาศองค์การ	192
41 ผลการตรวจสอบความตรงของรูปแบบการวัดตัวแปรแฝงภายใน ด้วยข้อมูลเชิงประจักษ์ ตัวแปรแฝงความผูกพันต่อองค์การ	194
42 ผลการตรวจสอบความตรงของรูปแบบการวัดตัวแปรแฝงภายใน ด้วยข้อมูลเชิงประจักษ์ ตัวแปรแฝงสมรรถนะสถานศึกษา	196
43 ค่าสถิติวัดความสอดคล้องของรูปแบบกับข้อมูลเชิงประจักษ์ก่อนปรับ	199
44 ค่าสถิติวัดความสอดคล้องของรูปแบบกับข้อมูลเชิงประจักษ์หลังปรับ	200
45 แสดงค่าน้ำหนักอิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อม และ อิทธิพลรวมของตัวแปร.....	206

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 โมเดลภูเขาน้ำแข็ง (Iceberg Model) ของ Spencer and Spencer	22
2 ความแตกต่างของความรู้ ทักษะและการจูงใจกับสมรรถนะ	27
3 องค์ประกอบหลักของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	36
4 ตัวแปรในปัจจัยสมรรถนะองค์การ.....	43
5 องค์ประกอบของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อสมรรถนะองค์การ ของสถานศึกษา	64
6 ความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นของปัจจัยภายใน (ภาวะผู้นำ) ที่มี อิทธิพลต่อปัจจัยภายใน (สมรรถนะองค์การ ความผูกพันต่อ องค์การ และบรรยากาศองค์การ)	68
7 ความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นของปัจจัยภายใน (วัฒนธรรมองค์การ) ที่มีอิทธิพลต่อปัจจัยภายใน (ความผูกพันต่อองค์การ บรรยากาศองค์การ และสมรรถนะองค์การ)	74
8 ความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นของปัจจัยภายใน (บรรยากาศองค์การ) ที่มีอิทธิพลต่อปัจจัยภายใน (ความผูกพันต่อองค์การ และ สมรรถนะองค์การ)	78
9 สังเคราะห์ความสัมพันธ์ของปัจจัยภายใน (ความผูกพันต่อองค์การ) ที่มีอิทธิพลต่อปัจจัยภายใน (สมรรถนะองค์การ)	79
10 เส้นทางอิทธิพลของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อสมรรถนะสถานศึกษา	80
11 ตัวแปรในปัจจัยภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง	88
12 ตัวแปรในปัจจัยวัฒนธรรมองค์การ	108
13 ตัวแปรในปัจจัยบรรยากาศองค์การ	127
14 ตัวแปรในปัจจัยความผูกพันต่อองค์การ.....	139

บัญชีภาพประกอบ (ต่อ)

ภาพประกอบ	หน้า
15 แสดงร่างกรอบแนวคิดการวิจัย	144
16 แสดงขั้นตอนการวิเคราะห์โมเดลลิสม์ 152	152
17 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของตัวแปรแฝงภายนอก ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง	188
18 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของตัวแปรแฝงภายใน วัฒนธรรมองค์การ.....	191
19 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของตัวแปรแฝงภายใน บรรยากาศองค์การ	193
20 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของตัวแปรแฝงภายใน ความผูกพันต่อองค์การ	195
21 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของตัวแปรแฝงภายใน สมรรถนะสถานศึกษา	197
22 ผลการวิเคราะห์รูปแบบกับข้อมูลเชิงประจักษ์ก่อนปรับ	199
23 ผลการวิเคราะห์รูปแบบกับข้อมูลเชิงประจักษ์หลังปรับ	201
24 ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลของสมการโครงสร้างรูปแบบความสัมพันธ์ เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อสมรรถนะสถานศึกษาในภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน	202
25 รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อสมรรถนะ สถานศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่ปรับปรุง	205